

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MATEMATYKI DLA KLASY IV SP

SPIS TREŚCI:

- I O ocenianiu, podstawa prawna.
- II Ogólne zasady oceniania uczniów.
- III Kryteria oceniania poszczególnych form aktywności uczniów.
- IV Ogólne kryteria ocen z matematyki.
- V Wystawienie oceny śródrocznej i końcowej.
- VI Zasady uzupełniania braków i poprawiania ocen.
- VII Wymagania edukacyjne.

Ocenianie jest ważnym elementem pracy nauczyciela. Pozwala ono nie tylko ustalić poziom opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności z danego przedmiotu, ale także odgrywa istotną rolę w wykrywaniu w porę trudności w nabywaniu kolejnych umiejętności. Dzięki temu możemy korygować tempo pracy i metody nauczania. Dobierając narzędzia oceniania, warto zwrócić uwagę na to, by uczniowie stopniowo przyzwyczajali się do takiej formy sprawdzania umiejętności, z jaką się spotkają podczas egzaminu końcowego, dlatego też prace klasowe jak i sprawdziany będą miały różną formę (test wielokrotnego wyboru, zadania z luką, na dopasowanie, uzupełnianie, prawda – fałsz, zadania wymagające krótkiej odpowiedzi jak i rozszerzonych obliczeń)

Oceniamy jednak nie tylko po to, by sprawdzać postępy ucznia, ale także po to, by zachęcać go do systematycznej pracy. Szczególnie motywujące jest zauważanie i premiowanie wysiłku oraz aktywności ucznia na lekcji i regularnego odrabiania zadań domowych.

Mam nadzieję, że poniższy PSO będzie czytelny dla uczniów i ich rodziców.

I PODSTAWA PRAWNA

- Statut Szkoły Podstawowej w Urzejowicach (WSO).
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 roku w sprawie podstaw programowych

II OGÓLNE ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności oraz jego poziomu w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania, opracowanych zgodnie z nią.
2. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami podanymi w statucie a szczególnie zgodnie z zasadą sprawiedliwości i jawności.
3. Nauczyciel:
  - informuje ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie;
  - uzasadniając ocenę kieruje się zasadą pierwszeństwa zalet, przekazuje ją w sposób życzliwy, daje wskazówki w jaki sposób uczeń może poprawić swoje osiągnięcia;
  - udziela uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
  - motywuje ucznia do dalszych postępów w nauce;
  - dostarcza rodzicom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.
4. Uczeń:
  - przestrzega zasad kultury, jest zdyscyplinowany, szanuje prawo innych do zdobywania wiedzy;
  - rzetelnie przygotowuje się do lekcji tzn. starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy, przynosi potrzebne przybory geometryczne, sumiennie odrabia zadania domowe, ćwiczenia praktyczne, jest przygotowany do odpowiedzi ustnej lub kartkówki z 3 ostatnich lekcji oraz powtórki i pracy pisemnej zapowiedzianej tydzień wcześniej,
  - może być w semestrze 2 razy nieprzygotowany do zajęć (nie dotyczy ustalonych wcześniej sprawdzianów). Za każde kolejne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną do dziennika. Zgłoszenie przez ucznia nieprzygotowania po wywołaniu go do odpowiedzi, pociąga za sobą wpisanie oceny niedostatecznej do dziennika.
  - ma obowiązek uzupełnić brakującą lub błędnie wykonaną pracę domową na następną lekcję.
5. Na wniosek ucznia lub jego rodziców sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom.
6. Odpisywanie czy korzystanie z podpowiedzi w czasie prac klasowych, sprawdzianów i kartkówek jest naganne i powoduje wstawienie oceny niedostatecznej do dziennika.
7. Szczegółowe warunki i sposób oceniania w przypadku choroby, dłuższej usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole określa statut szkoły.

III KRYTERIA OCENIANIA POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

Ocenie podlegają: *badanie wyników, prace klasowe, sprawdziany, odpowiedzi ustne, prace domowe, ćwiczenia praktyczne, praca ucznia na lekcji, prace dodatkowe oraz szczególne osiągnięcia.*

1. BADANIE WYNIKÓW nauczania ma na celu diagnozowanie efektów kształcenia oraz określenie indywidualnych możliwości, potrzeb uczniów oraz przyczyn trudności. Badanie to odbywa się w trzech etapach: diagnozy wstępnej, diagnozy na zakończenie I semestru nauki, diagnozy na koniec roku szkolnego.

Oceny (wyrażone w procentach) uzyskane przez uczniów podczas tych diagnoz nie mają wpływu na ocenę śródroczną i roczną.

2. PRACE KLASOWE przeprowadza się w formie pisemnej, trwają 45 minut (są obowiązkowe).

- prace klasowe planuje się na zakończenie każdego działu,
- uczeń jest informowany o planowanej pracy klasowej z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- przed każdą pracą klasową nauczyciel podaje jej zakres programowy,
- każdą pracę klasową poprzedza lekcja (lub dwie lekcje) powtórzeniowa, podczas której nauczyciel zwraca uwagę uczniów na najważniejsze zagadnienia z danego działu,
- zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zgodna z WSO:
  - 100% - 91% *możliwych do zdobycia punktów - stopień bardzo dobry*
  - 90% - 76% *możliwych do zdobycia punktów - stopień dobry*
  - 75% - 50% *możliwych do zdobycia punktów - stopień dostateczny*
  - 49% - 36% *możliwych do zdobycia punktów - stopień dopuszczający*
  - 35% - 0% *możliwych do zdobycia punktów - stopień niedostateczny*

W zadaniach otwartych w zależności od stopnia trudności można zdobyć 2 - 5 pkt., ocenie podlega:

*M - metoda (wybór prawidłowej drogi postępowania, analiza),
W - wykonanie (podstawienie do wzoru, obliczenia),
R - rezultat (wynik, sprawdzenie warunków zadania).*

Za zadania zamknięte np. Wielokrotnego Wyboru (WW), Prawda – Fałsz (P-F) można zdobyć 1 pkt.

*poprawna odpowiedź – 1 pkt.
błędna odpowiedź – 0 pkt.*

- zasady uzasadniania oceny z pracy klasowej, jej poprawy oraz sposób przechowywania prac klasowych są zgodne z WSO,
- praca klasowa umożliwia sprawdzenie wiadomości i umiejętności na wszystkich poziomach wymagań edukacyjnych – od koniecznego do wykraczającego,
- zadania z pracy klasowej są przez nauczyciela omawiane i poprawiane po oddaniu prac.

3. SPRAWDZIANY (KARTKÓWKI) przeprowadza się w formie pisemnej, kartkówki - 5 minutowe z aktualnie przerabianego materiału (czyli z 3 ostatnich lekcji), niezapowiedziane; sprawdziany - 15 minutowe, spójna część działu, zapowiedziana 3 dni przed terminem.

- sprawdzian podobnie jak praca klasowa jest oceniany w skali punktowej, a liczba punktów jest przeliczana na ocenę zgodnie z zasadami WSO.
- umiejętności i wiadomości objęte kartkówką wchodzi w zakres pracy klasowej przeprowadzanej po zakończeniu działu i tym samym zła ocena z kartkówki może zostać poprawiona pracą klasową.
- zasady przechowywania sprawdzianów reguluje WSO.

4. ODPOWIEDŹ USTNA obejmuje zakres programowy aktualnie realizowanego materiału (czyli 3 ostatnie lekcje). Oceniając odpowiedź ustną, nauczyciel bierze pod uwagę:

- zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem,
- prawidłowe posługiwanie się pojęciami,
- zawartość merytoryczną wypowiedzi,
- sposób formułowania wypowiedzi.

5. PRACA DOMOWA jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji.

- pisemną pracę domową uczeń wykonuje w zeszycie, w zeszycie ćwiczeń lub w formie zleconej przez nauczyciela,
- brak pracy domowej oceniany jest zgodnie z umową nauczyciela z uczniami, tzn. uczeń otrzymuje X, pięć takich znaczków powoduje wpisanie oceny niedostatecznej do dziennika,
- błędnie wykonana praca domowa jest sygnałem dla nauczyciela, mówiącym o konieczności wprowadzenia dodatkowych ćwiczeń utrwalających umiejętności i nie może być oceniona negatywnie,
- przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawność i estetykę wykonania.

6. AKTYWNOŚĆ I PRACA UCZNIA NA LEKCJI są oceniane, zależnie od ich charakteru, za pomocą plusów i minusów.

- plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie, pomoc koleżeńską na lekcji przy rozwiązaniu problemu, przygotowanie do lekcji,
- minus uczeń może uzyskać m.in. za brak przygotowania do lekcji (np. brak przyrządów, zeszytu, zeszytu ćwiczeń), brak zaangażowania na lekcji, błędną odpowiedź ustną,
- sposób przeliczania plusów i minusów na oceny jest zgodny z umową między nauczycielem i uczniami, tzn. +++++ bdb, ++++- db itd.

7. ĆWICZENIA PRAKTYCZNE obejmują zadania praktyczne, które uczeń wykonuje podczas lekcji. Oceniając je, nauczyciel bierze pod uwagę:

- wartość merytoryczną,
- dokładność wykonania polecenia,
- staranność i estetykę,
- w wypadku pracy w grupie stopień zaangażowania w wykonanie ćwiczenia.

8. PRACE DODATKOWE obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo, przygotowanie gazetki ściennej, wykonanie pomocy naukowych, prezentacji. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.:

- wartość merytoryczną pracy,
- estetykę wykonania,
- wkład pracy ucznia,
- sposób prezentacji,
- oryginalność i pomysłowość pracy.

IV OGÓLNE KRYTERIA OCEN Z MATEMATYKI

CELUJĄCY (6)

Otrzymuje uczeń, który opanował w pełnym zakresie wiedzę i umiejętności matematyczne określone programem danej klasy oraz wiedzę i umiejętności wykraczające znacznie poza program oraz :

- Bardzo sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań i problemów o bardzo dużym stopniu trudności.
- Wszystkie prace klasowe pisze co najmniej na ocenę bardzo dobrą.
- Osiąga sukcesy w konkursach matematycznych przynajmniej na szczeblu rejonowym.
- Jest zawsze starannie przygotowany do zajęć i aktywnie w nich uczestniczy.
- Systematycznie poszerza swoją wiedzę korzystając z literatury matematycznej i uczestniczy w zajęciach koła matematycznego.
- Potrafi samodzielnie przeprowadzić uzasadnienie prostych twierdzeń.

BARDZO DOBRY (5)

Otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności matematyczne określone programem nauczania danej klasy oraz :

- Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań o dużym stopniu trudności, a także potrafi stosować je w nowych sytuacjach.
- Posiada umiejętności logicznego formułowania wniosków, definicji i twierdzeń.
- Prace klasowe pisze w większości na oceny bardzo dobre.
- Systematycznie przygotowuje się do zajęć i bierze w nich aktywny udział.
- Poszerza wiedzę matematyczną i potrafi korzystać z opracowań matematycznych.

DOBRY (4)

Otrzymuje uczeń, który opanował umiejętności matematyczne przekraczające podstawę programową, ale nie w pełnym zakresie umiejętności określone programem nauczania danej klasy oraz :

- Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań o dość znacznym stopniu trudności.
- Potrafi logicznie formułować wnioski i definiować prostsze pojęcia matematyczne.
- Prace pisemne pisze w większości na ocenę dobrą.
- W miarę systematycznie przygotowuje się do zajęć i stara się brać w nich aktywny udział.
- Stara się korzystać z literatury matematycznej.

DOSTATECZNY (3)

Otrzymuje uczeń, który opanował umiejętności matematyczne przewidziane w podstawie programowej oraz :

- Opanował proste operacje w wyżej wymienionym zakresie.
- Rozwiązuje samodzielnie zadania matematyczne o podstawowym stopniu trudności.
- Prace klasowe pisze w większości na ocenę dostateczną.
- Przygotowuje się dość systematycznie do zajęć i stara się brać w miarę aktywny udział w lekcji

DOPUSZCZAJĄCY (2)

Otrzymuje uczeń, który nie opanował w pełnym zakresie umiejętności przewidzianych w podstawie programowej i ma pewne trudności w wykonywaniu prostych operacji matematycznych, jednak bardzo proste zadania rozwiązuje po otrzymaniu wskazówek nauczyciela oraz :

- Prace klasowe pisze w większości na ocenę dopuszczającą.
- Bierze udział w zajęciach zespołu wyrównawczego.
- W miarę swoich możliwości odrabia zadania domowe.

NIEDOSTATECZNY (1)

Otrzymuje uczeń, który nie opanował programu w zakresie dopuszczającym oraz :

- Nie potrafi rozwiązywać bardzo prostych zadań.
- Najczęściej jest nie przygotowany do zajęć, nie odrabia zadań domowych, dużo opuszcza godzin lekcyjnych.
- Braki w wiadomościach uniemożliwiają mu zrozumienie wszelkich, nowych treści programowych.
- Wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu.

V WYSTAWIENIE OCENY ŚRÓDROCZNEJ I KOŃCOWEJ

Klasyfikacja śródroczna i roczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia oraz ustaleniu oceny klasyfikacyjnej. Zgodnie z zapisami WSO nauczyciele i wychowawcy na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z matematyki,
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej, trybie odwoływania od wystawionej oceny klasyfikacyjnej.

Nauczyciel wystawiając ocenę uwzględnia:

- stopień opanowania materiału;
- wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywaniu się z obowiązków;
- postępy uczniów i ich psychofizyczne predyspozycje i możliwości;
- aktywność na lekcji;
- systematyczność i pilność;
- samodzielność pracy;
- prezentacje przez uczniów własnej pracy;
- rozwiązywanie dodatkowych problemów;
- udział ucznia w zaplanowanym ocenianiu (sprawdziany, prace klasowe).

Ocena śródroczna i całoroczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, a ich wypadkową, tzn. największą wagę mają oceny z prac pisemnych (prace klasowe, sprawdziany, kartkówki).

Klasyfikację śródroczną i roczną przeprowadza się w terminie ustalonym w statucie (WSO).

W sprawie egzaminów klasyfikacyjnych (50% godzin nieobecności na przedmiocie w semestrze), sprawdzianów frekwencyjnych (20% nieobecności) oraz egzaminów poprawkowych stosuje się zasady znajdujące się w statucie (WSO).

VI ZASADY UZUPEŁNIANIA BRAKÓW I POPRAWIANIA OCEN

1. Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy każdej oceny, za wyjątkiem oceny niedostatecznej (tą poprawia do skutku).
2. Oceny z prac klasowych poprawiane są pisemnie lub ustnie w terminie do 2 tygodni po omówieniu pracy klasowej i wystawieniu ocen.
3. Oceny z kartkówek poprawiane są na pracach klasowych.
4. Oceny z odpowiedzi ustnych mogą być poprawione ustnie lub na sprawdzianach.
5. Ocenę z pracy domowej lub ćwiczenia praktycznego uczeń może poprawić wykonując tę pracę ponownie.
6. Uczeń po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole ma prawo nie być pytany po powrocie do szkoły oraz ma czas do 2 tygodni na uzupełnieniu zaległości i uzgodnienie z nauczycielem terminu pisania zaległej pracy klasowej.
7. Uczeń może uzupełnić braki w wiedzy i umiejętnościach, biorąc udział w zajęciach wyrównawczych lub drogą indywidualnych konsultacji z nauczycielem.
8. Sposób poprawiania klasyfikacyjnej oceny niedostatecznej śródrocznej lub rocznej regulują przepisy WSO i rozporządzenia MEN.

VII WYMAGANIA EDUKACYJNE Z MATEMATYKI W KLASIE 4 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

1. W ZAKRESIE SPRAWNOŚCI RACHUNKOWEJ UCZEŃ:

- wykonuje proste działania pamięciowe na liczbach naturalnych,
- zna i stosuje algorytmy działań pisemnych oraz wykorzystuje te umiejętności w sytuacjach praktycznych,
- wykonuje dzielenie z resztą liczb naturalnych,
- stosuje wygodne dla niego sposoby ułatwiające obliczenia, w tym przemienność i łączność dodawania i mnożenia,
- oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych,
- dodaje i odejmuje ułamki zwykłe o jednakowych mianownikach,
- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne (w prostych przykładach),
- stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań,
- szacuje wyniki działań,
- interpretuje liczby naturalne na osi liczbowej,
- porównuje liczby naturalne,
- wykonuje obliczenia związane z czasem oraz jednostkami masy i pieniędzy,

- dokonuje prawidłowego wyboru modelu matematycznego w celu rozwiązania zadania tekstowego (na poziomie elementarnym).
- 2. W ZAKRESIE WYKORZYSTANIA I TWORZENIA INFORMACJI UCZEŃ:**
- interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, liczbowe, graficzne, w tabelach i na diagramach,
  - rozumie i interpretuje odpowiednie pojęcia matematyczne,
  - zna podstawową terminologię,
  - formułuje odpowiedzi i prawidłowo zapisuje wyniki.
- 3. W ZAKRESIE MODELOWANIA MATEMATYCZNEGO UCZEŃ:**
- dobiera odpowiedni model matematyczny do nieskomplikowanej sytuacji,
  - korzysta z prostych wzorów, w których występują oznaczenia literowe, zamienia wzór na formę słowną,
  - oblicza pola kwadratów i prostokątów przedstawionych na rysunkach oraz w sytuacjach praktycznych,
  - stosuje jednostki długości i ich zamianę,
  - przetwarza tekst zadania na działania arytmetyczne.
- 4. W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA WYOBRAŹNI GEOMETRYCZNEJ UCZEŃ:**
- sprawnie posługuje się przyrządami matematycznymi, wykonując rysunki,
  - rozpoznaje i nazywa podstawowe figury geometryczne,
  - rozpoznaje odcinki, proste prostopadłe i równoległe,
  - rozpoznaje i nazywa wielokąty oraz zna ich najważniejsze własności,
  - wskazuje wśród graniastosłupów prostopadłościanny i sześciiany.
- 5. W ZAKRESIE ROZUMOWANIA I TWORZENIA STRATEGII UCZEŃ:**
- czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe,
  - odczytuje dane ilościowe przedstawione w różny sposób (tabele, rysunki, mapy, diagramy),
  - dostrzega zależności matematyczne w otaczającym świecie,
  - ustala kolejność czynności (w tym obliczeń) prowadzących do rozwiązania problemu,
  - dostrzega zależności między podanymi informacjami,
  - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania,
  - do rozwiązania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje zdobytą wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii, nabyte umiejętności rachunkowe oraz własne poprawne metody,
  - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania.
- 6. W ZAKRESIE PRAKTYCZNEGO ZASTOSOWANIA MATEMATYKI UCZEŃ:**
- dokonuje właściwego wyboru metod rozwiązywania problemów,
  - wykonuje proste obliczenia zegarowe na godzinach, minutach i sekundach,
  - wykonuje proste obliczenia kalendarzowe dotyczące dni, tygodni, miesięcy, lat.

Sprawy, które nie są ujęte w tym dokumencie reguluje Statut szkoły.